

విక్రీమాన్

లిబర్టీ చౌరాస్తాలో ఉన్న రెడీమేడ్ బట్టల దుకాణం "మామ్ ఆండ్ మి" కిట్స్ వేర్ రంగురంగుల విద్యుద్దీపాల కాంతిలో ధగధగాయమానంగా వెలిగిపోతోంది. దసరా దీపావళి పండుగల సీజన్... పిల్లలకోసం బట్టలు కొనడానికి వస్తున్న తల్లిదండ్రుల మొహాల్లో ఓ వింత వెలుగు... తమ బాబుకోసమో, పాపకోసమో పండక్కి కొత్త డ్రెస్ కొనబోతున్నందుకు వెల్లివిరుస్తున్న సంతోషం... పిల్లలకైతే అంబరాన్ని అందుకున్నంత సంబరం... కన్నమర్లు పెరిగేకొద్దీ సేల్స్ చేస్తున్న చాళ్ల గుండెల్లో గునగునా పాకుతున్న ఆనందం... ఎంత ఎక్కువగా అమ్మకాలు జరిగితే అంత కమీషన్ ముద్దుందన్న ఆశ వారి కళ్ళలో తళతళా మెరుస్తూ...

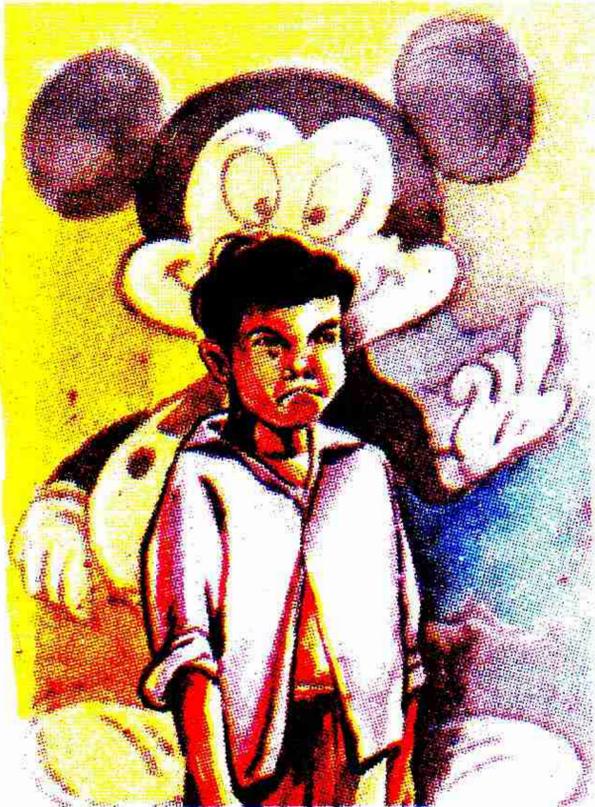
క్యాష్ కౌంటర్ లో కూచుని ఉన్న సేల్ తప్పిగా తల పంకించాడు. దసరా పండుగ రావడానికేంకా పదిహేను రోజులుంది. అమ్మకాలు ఇప్పటికే బాగా వూపండుకున్నాయి. రాబోయే లాభాలు తల్పుకుని అతని మొహం వెయ్యి క్యాండిల్స్ బల్బులా వెలిగిపోతోంది.

షాపు ముఖద్వారం దగ్గర నిలబడి కళ్ళమర్లని లోపలికి రమ్మంటూ తన తెల్లటి పాదవాటి చేతుల్లో ఆహ్వానిస్తున్న శీనుగాడి మనసులో మాత్రం సుళ్ళు తిరుగుతూ బాద... వాడికి మొన్ననే పడెళ్ళిపడకొందోయేడు వచ్చింది. వాడికి నిలబడి నిలబడి కాళ్ళు పీకుతున్నాయి. ఐదింటినుంచి ఇలా నిలబడే ఉన్నాడు. దానినితోడు వంటినిండా తోకుక్కున్న దళసరి కోటువల్ల ఉక్కగా ఉంది. వళ్ళంతా చిరాగ్గా, దురదగా ఉంది. గోక్కోవాలనిపిస్తుంది. కానీ సేల్ తరచూ వాడి వైపు చూస్తున్నాడని వాడికి అర్థమైంది. ఈరోజే పనిలోకి చేరిన మొదటిరోజు. తను గోక్కుంటూ వచ్చే జనాల్ని చేతులు తమాషాగా వూపుతూ పిలవటం మరిచిపోతే పనిలోంచి తీసేస్తాడన్న భయం...

వాడు తోడుక్కున్న మాస్కొని మిక్కిమాస్ అంటారని వాడికి తెలిదు. తెలిసే అవకాశం లేదు. బడెట్లా ఉంటుందో తెలికుండా పెరిగాడు. వాడి నాన్న అడ్డామీద కూలి. పని దొరికినరోజు ఆ వచ్చిన డబ్బుతో తాగొచ్చి అమ్మను చితక బాదుతాడు. మరి కోపమొస్తే శీనుగాడి వీపుకూడా విమానమోత మోగుతుంది. అమ్మ నాలుగిళ్ళల్లో పాచి పనిచేసి సంపాదించిన డబ్బే ఆధారం.

వారంరోజుల క్రితం ఈ పని గురించి అమ్మకు యాద్గిరి బాబాయ్ చెప్పాడు. బాబాయ్ ఇదే షాపులో పనిచేస్తాడు. బట్టలమ్మే ఉద్యోగం. బాబాయ్ అంటే సొంత బాబాయి కాదు. తాముండే గల్లిలోనే ఆద్దెకుంటారు. అమ్మకు పరిచయం. అమ్మ ఎప్పుట్నుంచో బాబాయిని "మా శీను పనీ పాటా లేకుండా గల్లి కుర్రాళ్ళతో తిరిగి జులాయి వెధవలా తయారైండు. ఆణ్ణెదైనా పనిలో పెట్టు. నీకు వున్నెముంటది" అని అడుగుతో ఉంది.

ఆరోజు తనూ ఇంట్లోనే ఉన్నాడు. ఆదివారం కావటంవల్ల బాబాయి బట్టల దుకాణానికి శెలవు.

"మా షాపులోనే పనోదినా. పెద్దగా కష్టమేమీ ఉండదు. షేర్ కి ముందుగానే చెప్పిపెట్టా నాకు తెల్సిన కుర్రాడున్నాడని" అన్నం తింటున్న శీను చెవులు రిక్కించాడు.

"ఎంతినరు" అని అడిగింది అమ్మ. అదేం పనో తెలిస్తే నచ్చితే చేయొచ్చని, నచ్చని పనైతే చేయనని మొండికేయా అని నిర్ణయించుకున్న శీను నిరాశపడ్డాడు. అమ్మ ఆ వివరాలడక్కుండా డబ్బులెంతొస్తాయని అడుగుతోంది.

"రోజుకు ఐదుగుంటల పని. ఏరోజుకారోజు యాబై రూపాయలిస్తారు. పండగసీజన్ అయ్యేవరకే. చూద్దాం... ఆ తర్వాత కూడా సేర్వీని అడిగితే ఏదో ఒక పని ఇవ్వొచ్చు. ఆలోచించి చెప్పు" అన్నాడు.

"ఆలోచించడానికేముంది? రోజుకి యాబై రూపాయ లంటే మాటలా... అట్లాగే తోలుకెల్లు" అంది అమ్మ. శీను ఆమె మొహంలోకి చూశాడు. సంతోషంతో వెలిగిపోతోంది. ఇంతకూ ఏం పనిచేయాలో అడగడం?

"ఏరా శీను... నేను పనిచేసే షాపు తెల్పుగా... రేపు సాయంత్రం నాళ్ళింటికే వచ్చేయి. మొదటిరోజుకదా. కొద్దిగా ట్రైనింగ్ ఇస్తారు. ఎల్లండినుంచి ఐదింటికి వస్తే చాలు" అన్నాడు.

ఆ అవకాశాన్ని జారవిడవకుండా "అక్కడ ఏం పనిసేయాలి బాబాయ్? కష్టమైన పనా" అని అడిగాడు. వాడి కళ్ళలో బెదురుంది. కష్టమైన పనై, తను చేయలేకపోతే... నాన్న తాగొచ్చి కొట్టినట్లు... షేర్ తాగకుండానే కొడ్తాడా?

"కష్టమేం లేదురా. కుండెల్లానో, ఎలుగొడ్డులానో తయారుచేసిన డ్రెస్ వేసుకుని షాపుముందు నిలబడాలి. రోడ్డు మీద వెళ్ళేవాళ్ళని రమ్మంటూ లోపలికి పిలుస్తూ ఉండాలి. వచ్చే వాళ్ళలో చిన్న పిల్లలుంటారుకదా. వాళ్ళకు షేర్ హ్యాండ్ ఇవ్వాలి. వాళ్ళు బట్టలు కొనుక్కుని వెళ్తున్నప్పుడు టాటా చెప్పాలి".

శీను మనసు కుండెల్లానో, ఎలుగొడ్డులానో డ్రెస్ వేసుకోవటం దగ్గరే ఆగిపోయింది. మిగతా మాటలేవీ వాడి బుర్రలోకి ఎక్కలేదు. అంటే వేషం వేసుకోవాలన్నమాట. బలే బలే... తెల్లటి బొచ్చుతో కుండెలు ఎంత ముద్దుగా

ఉంటుందో... అదేదో సినిమాలో చూపించినట్లు తెల్లటి డ్రెస్ వంటినిండా కప్పి, వెనకో చిన్న కుచ్చుతోట పెట్టి, మొహానికి కుండెలు చెవులున్న టోపీ పెడ్తారా? మరి ఎలుగొడ్డుగా అతే ఏంచేస్తారు? అలాంటిది కూడా ఏదో సినిమాలో చూశాడు. అప్పుడు వూపిరెలా ఆడుద్ది?

మరలా యాద్గిరి బాబాయిని అడిగాడు.

"మనిషి కన్పించకుండా ఫుల్ గా డ్రెస్ ఉంటది. మీ అమ్మ చూసినా నిన్ను గుర్తుపట్టలేదు. కళ్ళ దగ్గర, ముక్కు దగ్గర రంధ్రాలుంటాయి. సరదగా ఆడుతూ, వచ్చే పిల్లల్ని ఆడిస్తూ చేసేపని వదినా. ఐనా నేను కూడా అక్కడే ఉంటాగా. ఇబ్బందేం ఉండదు" అన్నాడు.

ఆ రాత్రి శీనుకి మంచి కలొచ్చింది. కళ్ళో తన స్నేహితుడు చిన్నా కన్పించాడు. రెండ్రోజుల క్రితం వాడు తన దోస్త్ కటీప్ చెప్పి, మిగతా వాళ్ళతో కల్సి తనని ఏడ్పించాడు. 'శీనుగాడు పీనుగాడు' అంటూ తను బక్కగా ఉండటాన్ని ఎగతాళి చేశాడు. తనకెంత ఏడుపొచ్చిందో... మిగతా వాళ్ళు అలా వెక్కిరించినా ఏమనిపించలేదు కానీ మొన్నటివరకూ తన తోపాటు కల్సి ఆడుకున్న చిన్నా అలా జట్టు మారిపోయేప్పటికి నిజంగానే కన్నీళ్ళొచ్చాయి.

కళ్ళో చిన్నగాడు వాళ్ళింట్లో కూచుని కంచంలో చింత కాయ పచ్చడి కలుపుకుని తినబోతున్నాడు. అప్పుడు శీను ఎలుగొడ్డు డ్రెస్ వేసుకుని చిన్నా ముందుకెళ్ళి నిలబడ్డాడు. అప్పుడు చూడాలి వాడి మొహం! భయంతో పీనుగులా బిర్రబిగుసుకుపోయాడు. కంచం వదిలేసి ఒకటే పరుగు. తను వెంటపడివాణ్ణి గట్టిగా వాటేసుకున్నాడు. వాడు పెద్దగా కేకలుపెట్టా ఏడుస్తున్నాడు. తనకేమో నవ్వాగటం లేదు. పిచ్చనాకొడుకు. షాద్రాబాద్ లోకి ఎలుగొడ్డు ఎట్లా వస్తుందని ఆలోచనే లేదాయె. వాడి ఏడుపు చూడలేక తను వదిలేశాడు. అంతే. వాడు పిట్ట గాల్లోకి ఎగిరిపోయినట్లు పరార్. తను మునుగుతీసేసి అహ్లాహ్లా అంటూ పెద్దగా నవ్వుతూ ఉండగానే మెలకువొచ్చింది.

మూడున్నరకే ముస్తాబై ఉన్నవాటిల్లోంచి చినుగులు తక్కువగా ఉన్న చొక్కా నిక్కరు తోడుక్కుని షాపుకెళ్ళాడు. యాద్గిరి బాబాయి తనని పిల్చుకెళ్ళి సేటుముందు నిల్చి బెట్టి "ఈడి గురించే సారూ నీకు చెప్పింది. మా ఇంటికాడే ఉంటారు. మంచి కుర్రాడు" అంటూ చెప్తున్నప్పుడు ఆ సేల్ అనబడే శాల్లివైపు ఆసక్తిగానూ, గుబులుగానూ చూశాడు. సేల్ తెల్లగా, పాలమీగడ రంగులో మిలమిలా మెరిసిపోతున్నాడు. బట్టనెత్తి నున్నగా, అద్దంలా ఉంది. సూట్సుకుని, వేళ్ళనిండా ఉంగరాలేసుకుని, మెళ్ళో రకరకాల గొలుసులేసుకుని, బానంత పాట్టేసుకుని... మొహమే అదోలా... కూసిత నవ్వులేకుండా... తప్పుచేస్తే కొట్టేలానే ఉన్నాడు. అయినా ఇందులో తప్పు చేయడానికేముంది? ఆ ముసుగే సుకుని వచ్చేపోయే వాళ్ళకు చేతులూపాలి... అంతేకదా అనుకున్నాడు.

తీరా తనువేసుకోవాల్సిన డ్రెస్ చూడగానే వాడి ఉత్సాహం చప్పగా చల్లారిపోయింది. అది కుండెలు

"ఇది అలాటిలాటి ఎలుక కాదు రారేయ్. దీన్ని మిక్కిమాస్ అంటారు. చదూకునే పిల్లలకి ఇదంటే చాలా ఇష్టం"

"ఆలోచించడానికేముంది? రోజుకి యాబై రూపాయలంటే మాటలా... అట్లాగే తోలుకెల్లు" అంది అమ్మ.

మొహమో, ఎలుగొడ్డు మొహమో, ఎనుగు మొహమో కాదు. ఎలుక మొహం. ఎటోట్టి బాగా నవ్వుతున్న ఎలుక... ఐనా ఎలుక ఎలుకే కదా... రేపీ విషయం చిన్నగాడికి తెలిస్తే తనని మరలా ఏడ్పించడం ఖాయం. గొంతు తగ్గించి మెల్లగా యాధిరి బాబాయి నడిగాడు.

“ఇది అలాటిలాటి ఎలుక కాదురాయ్. దీన్ని మిక్కిమోన్ అంటారు. చదువునే పిల్లలకి ఇదంటే చాలా ఇష్టం” అన్నాడు.

ఎలుకంటే ఇష్టపడే పిల్లలుంటారా? ఎలుకలకి పేర్లుకూడా ఉంటాయా? యాధిరి చెప్పిన మిక్కిమోన్ వాడికర్థం కాలేదు. అయిష్టంగానే వెళ్ళి గేటు దగ్గర నిలబడ్డాడు. వాడి మొహంలోని భావాలు కన్పించకుండా మిక్కిమోన్ ముసుగు విశాలంగా నవ్వుతూ అందర్ని చూస్తోంది. పిలుస్తోంది. పల్క కిస్తోంది. చేతులు కలుపుతోంది. వీడ్కోలు చెప్తోంది.

సాయంత్రం ఆరయ్యేప్పటికి వాడికి కాళ్ళు గుంజటం పూరంబించాయి. విపరీతంగా గుంజుతున్నాయి. అంత సేపు ఒకేటోట నిలబడటం వాడికి అలవాటు లేదు. కొద్దిసేపు కూచోవాలని మనసూ శరీరమూ మారాం చేస్తున్నాయి.

వాడికి చిన్నా గుర్తొచ్చాడు. మిగతా మిత్ర బృందమంతా గుర్తొచ్చింది. ఇప్పుడు అందరూ ఏంచేస్తుంటారో... హాయిగా ఆడుకుంటూ ఉంటారు. లేదా కబుర్లు చెప్పుకుంటూ ఉంటారు. చిన్నాగాడికి చాలాచాలా విషయాలు తెలుసు. వాళ్ళన్న దగ్గర డబ్బులు కాజేసి సినిమాలు చూస్తుంటాడు కదా. అచ్చం సినిమా చూపిస్తున్నట్లే చెప్తాడు.

ఇంకా వాడు తన దోస్తీ కటివో కదా. తన గురించి ఉన్నవీ లెసివీ కల్పించి చెప్పి మిగతా వాళ్ళని నవ్వీస్తూ ఉండొచ్చు. వాడి కళ్ళలో గిర్రున నీళ్ళు తిరిగాయి. పరుగెత్తుకుంటూ వెళ్ళి తన దోస్తులతో ఆడుకోవాలనే బలమైన కోరిక... అమ్మ కొట్టి నాపడైదు... సేర్ కూడా కొడ్తాడా... ఎలా కొడ్తాడు? తను దొర కుండా పారిపోతాడు కదా. వాడి బోడి డైస్సు... కుళ్ళిన కంపుకొడ్తున్న ఈ డ్రెస్ ఎవడిక్కావాలి? దీన్ని దొంగిలించు కుని పోతున్నామనుకుంటాడేమో? అందుకే సగం దూరం వెళ్ళి డ్రెస్ విప్పేసి వాడి మొహంమీద కొట్టి “నీ యాబై రూపాయలూ వద్దు. ఈ ఎలుక మొగమూ వద్దు. అన్నీ నీ దగ్గరే ఉంచుకో” అంటూ లగెత్తుకుంటూ వెళ్ళిపోయాడు.

కానీ పాపం బాబాయ్... మంచివాడు... ఓసారి బోనాల ప్లూడు హోటలుకి పిలుచకెళ్ళి దోక తినించాడు. సేర్ బాబాయిని తిడ్డాడు. పనిలోంచి తీసేసినా తీసేసే రకంలానే ఉంది వాడి మొకం. బాబాయి కోసమైనా భరించాలనుకున్నాడు. పది నిముషాలు దాటగానే ఇక ఎవ్వరి కోసమూ భరించలే ననుకున్నాడు.

వాడికి జైల్లో ఉన్నట్టునిపించింది. ఎవడో కుర్రాడు తోక దగ్గర పట్టుకుని లాగి పకపకా నవ్వుతున్నాడు. వాడికి పదేళ్ళే ఉంటాయి. దాదాపు తన ఈడే. ఎంత మంచి బట్టలు వేసుకున్నాడో... మొహంలో నిగారింపు... ధగధగా మెరిసిపోతూ కళ్ళు... కానీ బుద్ధే... వంకరగా ఉంది. షేక్ హాండ్ కని చేయి చాపి తన చేతిని పట్టుకుని బలంగా గుంజాడు. చేయి విరిగి పోయిందేమోననిపించింది. అమ్మా అంటూ తను చిన్నగా అరిచాడు. పెద్దగా అరిస్తే సేర్ కి కోపం వస్తుందేమోననే భయం...

“నేనేం చేసినా మిక్కిమోన్ నవ్వుతూనే ఉంది చూశావా” అన్నాడు వాడిపక్కనే ఉన్న అమ్మాయితో. శీను వస్తున్న ఏడుపుని బలవంతంగా దిగమింగుకున్నాడు. వాడి మీద పికల్టాకా కోపం వచ్చింది. పట్టుకుని తన్నాలనిపిస్తోంది. బట్టలు కొనుక్కుని వెళ్తావెళ్తా వాడు తన కాలిమీద గట్టిగా కొట్టి నవ్వాడు. వాడు రోడ్డుమీదికి వెళ్ళాక టాటా చెప్పాడు. శీను వాడికి తిరిగి టాటా చెప్పకూడదనుకున్నాడు. ఆ విధం

గానైనా వాడి మీద తనకున్న కసిని, అసహ్యన్ని వ్యక్తం చేసుకున్నాడు. కానీ సేర్ తనవైపే చూస్తున్నాడు. తప్పుడు. అయిష్టంగానే తనూ చేతులు వూపాడు.

మరో గంట గడిచింది. వాడింకా నిలబడలేని స్థితికి వచ్చాడు. కాళ్ళు వణుకుతున్నాయి. కళ్ళు తిరిగి పడిపోవటం ఖాయమనుకున్నాడు. ఏమయితే అయింది ఇక్కడే ఓ నిమిషం కూచోవాలన్న తెగింపు వాడిలో... షాపులో రద్దీ పెరిగింది. చేతులుకూడా వూపీ వూపీ నెప్పులు పుడుతున్నాయి.

కుడి కాలిమీద నిలబడి ఎడమ కాలిని ఎత్తి దానికి రెస్ట్ ఇచ్చే ప్రయత్నం చేశాడు. కొద్దిసేపుండి ఎడమ కాలిమీద నిలబడే పీట్ చేసాడు. అది ఏమాత్రం సౌకర్యంగా అనిపించలేదు.

ఇంకెంతసేపు నిలబడాలి తెలియలేదు. షాపు ఎన్నింటికి మూస్తారో? ఇప్పుడు టైం ఎంతయిందో? వాడికి ఆకలనిపించింది. కరకరమందుతూ ఆకలి... దాహం కూడా అనిపించింది. షాపులోకి వెళ్ళి మంచి నీళ్ళదగొచ్చా... ఎవర్నడగాలి? బాబాయినే అడిగితేనో... తలతిప్పి బాబాయి వైపు చూశాడు. ఒక్కసారి అతను తల తిప్పి తన వైపు చూస్తే దాహం అని సైగచేయాలని వాడి ఆలోచన... ఎంతసేపు చూసినా మెడ నొప్పెడుతోంది తప్ప బాబాయి వాడివైపు చూళ్ళేదు. మరో అరగంట భారంగా గడిచింది. వాడికేదో అనుమానం... అమ్మా... ఇప్పుడొద్దు... అనుకున్నాడు. కాళ్ళు నొప్పె దిశే భరించాడు. ఆకలనిపిస్తే దాన్ని చంపు కున్నాడు. దాహమనిపిస్తే అణచుకున్నాడు. కానీ ఇప్పుడెలా? వాడికి దేవుడు గుర్తొచ్చాడు. తమింట్లో ఉన్న ఆంజనేయ స్వామి. దేవుడా... అది మాత్రం రాకుండా చూడు అనుకున్నాడు.

కానీ అదే. అనుమానం బలపడుతోంది. చుట్టూ చూశాడు. ఎటుచూసినా లైట్ల కాంతిలో వెలిగిపోతున్న షాపులు తప్ప అందుకనువైన ప్రదేశం కన్పించలేదు. ఓ వెళ అటువంటి స్థలం దొరికినా ఈ ఎలుక డ్రెస్ విప్పదీస్తే తప్ప వీలుకాని పరిస్థితి... వాడికి అనుమానం వచ్చింది. ఎలుకలు పాన్ కెళ్ళవా... మరి డ్రెస్ ని ఇలా నిండుగా కప్పేసి నట్లు కుట్టితే ఎలుక పాన్ కెలా వెళ్తుంది? డ్రెస్ కుట్టిన వాడికి బుర్రలేదనుకున్నాడు.

ఇండాక దాహం వేసినప్పుడు మంచినీళ్ళు తాగాలనుకున్న విషయం గుర్తొచ్చి భయమేసింది. ఇంకా నయం... బాబాయి తనవైపు చూళ్ళేదు. చూసుంటే తను చెంబుడు నీళ్ళు తాగి ఉండేవాడు. అప్పుడు ఇలా బిగపట్టి ఆపుకునే అవకాశం కూడా ఉండేది కాదు.

వాడికి రాసురాసు ఆ అవసరం బలపడ్తోంది... వాడిని భయపెడుతోంది. ఇప్పుడెలా చేయాలి? షాపులో బాత్రూం లేదు. చుట్టుపక్కలెక్కడా ఉన్నట్లు లేదు. హోటల్లో ఉంటుంది. బాబాయి తనని పిల్చుకెళ్ళినప్పుడు చూశాడు.

పొట్ట ఉబ్బరిస్తోంది. ఇంకో నిమిషం సేపుకూడా ఆపుకోలే ననుకున్నాడు. యాబై రూపాయలు ఇవ్వకున్నావరేదని చెప్పి డ్రెస్ విప్పదీసి ఇచ్చేసి ఇంటికి పరుగెత్తుకుంటూ వెళ్తా దార్లో కానిచ్చేయాలనుకున్నాడు. వాడికి ధైర్యం చాల్లేదు. అసలు డ్రెస్ విప్పదీసే వరకూ ఆగేలాలేదు. తన నిక్కర్తోపాటు షాపువాళ్ళిచ్చిన డ్రెస్ కూడా ఖరాబయ్యేట్టుంది.

అమ్మ తిట్లు, నాన్న తన్నులు ఖాయం. చిన్నా అందరికీ చెప్పేస్తాడు. వాడి నోట్లో మాట దాగదు. “ఛీ. ఈడు సిగ్గులే కుండా నిక్కరంతా తడుపుకున్నాడా” అంటూ అందరూ ఎగ తాళి చేస్తారు. ఎంత అవమానం...

వళ్ళ బిగువున ఆపుకుంటున్నాడు. షేక్ హ్యాండ్లు, టాటాలు యాంత్రికంగా చెప్తున్నాడు. అతని ధ్యానంతా షాపెప్పుడు కట్టేస్తారనే దాని మీదే ఉంది. ప్రాణం పోయేట్టుంది.

అప్పుడు పిలుపొచ్చింది. షాపు మూసే టైం అయినట్టుంది. లోపలికి ఎలా వెళ్ళాలో తెలియదు. డ్రెస్ ఎలా విప్పదీసాడో తెలియదు. అంతే. ఒకటి పరుగు. వెనకసించి బాబాయి “ఒరేయ్! డబ్బులు పట్టుకెళ్ళరా” అని పిలుస్తున్నా వినించు కోకుండా పరుగేవరుగు... వాడికాక్షణం కాళ్ళనొప్పులు గుర్తు కురాలేదు. ఆ అవసరం తీర్చుకోవటం తప్ప వాడికి మరేదీ ముఖ్యమైన విషయంగా అనిపించలేదు.

***

శీను అన్నం తింటున్నప్పుడు యాధిరి బాబాయి వచ్చాడు. యాబై రూపాయల నోటు అమ్మచేతికిస్తూ “ఏరోజు డబ్బులు ఆరోజే ఇస్తారని చెప్పాను కదా. పిలుస్తున్నా వినకుండా ఏడు పరుగెత్తు కుంటూ వచ్చాడు” అన్నాడు. శీనువైపు తిరిగి “రేపు ఐదుగంటలకు రావాలి. ఎందుకైనా మంచిది ఓ పది నిముషాల ముందే రా” అనేసి వెళ్ళిపోయాడు.

“అవి నేను సంపాదించిన పైనలు. నాకిచ్చేయి” అన్నాడు అమ్మతో.

“నువ్వం చేసుకుంటావు బిడ్డా. నకు శానా అవసరం. యింట్లోకి బియ్యం, పప్పులు కొనాల. రేపురేషన్ షాపుకెళ్తా”.

“నీకే ఇచ్చేస్తానమ్మా. కొద్దిసేపు నా చేతిలో పట్టుకుంటాను. అంతే”

“నర్లే మొదట బువ్వ తిను” అందామె తన కొడుకు సంపాదనాపరుడైనందుకు మురిసిపోతూ.

అప్పటివరకూ కుక్కి మంచంమీద కూచుని బీడీ కాలుస్తున్న నాన్న లేచి నిల బడ్డాడు.

“గా పైనలిలా ఇయ్యవే. బైటికొస్తా” అన్నాడు.

“ఎందుకూ? తాగి తగలెయ్యటానికేనా... నేనివ్వ” అందామె నోటుని గుప్పిట్లో గట్టిగా పట్టుకుంటూ.

“ఇయ్యాల తాగనే. ఎప్పటిదో బాకీ ఉంది. పెతిరోజూ అడుగుతుంటే సెడ్ల సిరాగా ఉంది. బేగీ ఇచ్చేయి. కొట్టుమూ సేసే లైమ్మెంది”.

“ఇయ్య నీకిస్తే రేపు తింటానికి బువ్వందదు. ఈటితో రేషన్ బియ్యం కొనాల”

“సీ నీయవ్వ! సారా కొట్టు బాకీ ఎవడు తీరుస్తాడే... నీ అయ్యగాని తీరుస్తా. బేగివ్వ. బైట శానాపన్నున్నాయి” అతను దగ్గరకొస్తూ అన్నాడు.

అమె కూచునే వెనక్కెనక్కు జరుగుతూ “నేనివ్వ” అంది.

“పైనలడిగితే ఇయ్యనంటావే... నీకెంత ధైర్మవే” అంటూ కుడి కాలెత్తి ఈడ్చి తన్నాడు.

“సచ్చాన్రో దేవుడా” అంటూ పెద్దగా అరిచి గోడకు బంతిలా తన్నుకుని బాధతో లుంగలు చుట్టుకునిపోయింది.

అదే అదునుగా అమె చేతిలోని నోటుని లాక్కుని బైటికెళ్ళ బోతున్న అతన్ని రెండు సన్నటి చేతులు కాళ్ళకు బలంగా చుట్టుకుని కదలకుండా ఆపేశాయి.

“అయ నా పైనలు... నా సంపాదన... నాయి నాకిచ్చేయి” అన్నాడు శీను. వాడి కళ్ళలో అప్పటికే నీళ్ళు...

“వదులూ నా కొడకా...” కాళ్ళను జాడించి వాడి డొక్కలో ఒక్క తన్నుతన్ని అతను బైటికెళ్ళిపోయాడు.

శీనుకి బాగా దుఃఖం వచ్చింది. వెళ్ళి అమ్మను లేపి కూచోబె ట్టాడు.

(మిగతా 19వ పేజీలో)

“అయ నా పైనలు... నా సంపాదన... నాయి నాకిచ్చేయి” అన్నాడు శీను. వాడి కళ్ళలో అప్పటికే నీళ్ళు... “వదులూ నా కొడకా...” కాళ్ళను జాడించి వాడి డొక్కలో ఒక్క తన్నుతన్ని అతను బైటికెళ్ళిపోయాడు.

నేను కాదు" అని విలపించింది. గోముఖుడు ఆ పానకమును పారబోసి చెలికత్తెకు చీవాట్లుపెట్టి ప్రాణాలతో వదిలిపెట్టాడు. ఆ తరువాత జరిగినదంతా నరవాహనదత్తునితో చెప్పాడు.

అతడు కూడా అది విని ఆశ్చర్యపోయాడు. అప్పుడు గోముఖుడు నరవాహన దత్తునితో ఇలా చెప్పాడు.

"యువరాజా! స్త్రీలు ప్రేమలో అమృతమూర్తులు. ద్వేషములో విషతుల్యులు ముందు సాహసమును సృష్టించి తరువాత వీరిని బ్రహ్మాదేవుడు సృష్టించాడు. సరోవరములో దాగిన మొసలిని కనుగొనడము ఎంత కష్టమో గూఢమైన స్త్రీ మనస్సును అర్థము చేసికొనడము కూడా అంతే కష్టము. పతివ్రత అయిన ఇల్లాలు భర్త ముఖ సూర్యుని చూచి పద్మినివలె ప్రకాశిస్తుంది. పరానురక్తి అయిన కుస్త్రీ మాత్రము భర్తకు పాము వంటిది". ఈ విధముగా వయస్సులో చిన్నవాడైనప్పటికీ లోక రీతిని గుర్తెరిగి నరవాహన దత్తునికి ప్రాపంచిక రహస్యములను బోధించాడు.

ఇలా ఉండగా ఒకనాడు నరవాహన దత్తుడు నాగవనములోనికి వెళ్ళి నాగ దేవతలను స్వయముగా పూజించాడు. ఆ తరువాత తన ఇష్టసఖులతో కూడి రాజనీతిపై చర్చలు చేశాడు. మధ్యమధ్య ప్రశ్నలువేస్తూ వారినుండి సమాధానములు రాబట్టుతూ వారి పరిజ్ఞానమును కూడా నరవాహన దత్తుడు పరీక్షించాడు. మరుభూతి, గోముఖుడు, తపంతకుడు, హీరశిఖుడు తమకు తెలిసిన రాజనీతిని ఇలా ప్రదర్శించారు.

"యువరాజా! విను!! రాజు ముందుగా అశ్వములవలె పరుగెత్తే తన ఇంద్రియములను స్వాధీనము చేసుకోవాలి. ఆ తరువాత అశ్వముపైన ఎక్కి శత్రువులను జయింపవచ్చును. తన అరిషడ్వర్గములను జయించలేని వాడు ఇతరులను ఎట్లా జయించగలుగుతాడు? తరువాత రాజునకు విశేష జ్ఞానముకల మంత్రులు కూడా ముఖ్యమే. అధర్వవేదము బాగా తెలిసిన వాడు దక్షత కలవాడు తపస్వి అయిన పురోహితుణ్ణి కూడా రాజు నియమించుకోవాలి. భయము, లోభము, ధర్మమువంటి అనేక గుణములలో యుక్తాయుక్త విచక్షణతో మంత్రులు పనిచేస్తున్నారో లేదోనని ప్రభువు పరీక్షిస్తూ ఉండాలి. అందరికీ ఒకే పని అప్పజెప్పరాదు. వారి వారి శక్తిననుసరించి తారతమ్యములు ఎరిగి వారికి పనులను ఇవ్వాలి. అంతేకాక వారు చెప్పే మాటలు ఎంతవరకు సత్యమో ఎంతవరకు కల్పితమో గూఢచారుల వలన తెలుసుకుంటూ ఉండాలి. నిజమైతే సంతోషించాలి. అబ

ద్ధమైతే వెంటనే దండించాలి. ఎప్పటికప్పుడు చారుల వలన సమాచారము తెలుసుకుంటూ ఉండాలి. చారులే ప్రభువునకు కన్నులు తాను నిద్రిస్తున్నా చారులు అప్రమత్తంగా తిరుగుతూ సమాచారము సేకరిస్తూ ఉండాలి. రాజు ఏది కార్యమో ఏది అకార్యమో తెలిసికొని తనకు శత్రువులైన వారిని నిర్మూలించాలి. కోశ దండాదులను ఉపార్జించి బద్ధమూరుడు కావాలి. ప్రభువునకు ఉత్సాహము, ప్రభుత్వము, మంత్రశక్తి ముఖ్యము. మంత్రమ

"నా పేరు మానసవేగుడు. నేను విద్యాధర రాజును. నీవు గత జన్మలో సురభిదత్త అనే పేరుగల అప్పరసవు. శాపము వలన భూలోకములో పుట్టావు. ఈ విషయము నీకు తెలియదు కాని విద్యాధరుడనైన నాకు తెలుసు. మనము ఇరువురమూ దేవతలమే కాబట్టి నీ కుమార్తెను నాకిచ్చి వివాహము చెయ్యి. ఈమె విద్యాధరరాజుకు దేవేరి కాగలదు."

నగా యోగంధరాయణాదుల వంటివారి వ్యూహ రచన. తన బలమెంతో పరబలమెంతో విచారించుకొని అప్పుడు శత్రువుల పైకి దాడికి బయలుదేరాల్సి. అప్పులు ప్రాజ్ఞులు, అనుభవజ్ఞులు అయిన వారితో సంప్రదిస్తూ ఉండాలి. స్వబుద్ధితో అన్నింటిని విమర్శించుకొంటూ ఉండాలి. సామ, దాన, భేద దండోపాయములను సందర్భోచితముగా ప్రయోగించి విజయము సాధించాలి. యోగక్షేమములు విచారించి సంధి విగ్రహాదులను పాటించి ఎప్పుడూ అలసట లేక సోమరితనములేక జాగరూకుడై ఉండాలి. అట్టి వానికి మాత్రమే విజయము లభిస్తుంది. అలా కానివాడు గోతులు తీసే మాయదారి. వారి మాటలు వింటే పరాజయం పొందుతాడు. ఎప్పుడూ ధూర్జులను దగ్గరకు రానియకూడదు. చేనుకు రైతులు కంచె కట్టినట్లు తన సమీపమునకు దుర్మార్గులు రాకుండా నివారించుకోవాలి. లేకుంటే తారతమ్యములే రుగని రాజును చూచి కోపగించుకొని లక్ష్మీదేవి అతనిని విడిచి వెళ్ళిపోతుంది. కాబట్టి రాజు ఎవరిని దండించాలో ఎవరిని దండించకూడదో తెలిసికొని ఆత్మనిగ్రహము కలిగి ప్రజానురంజకుడై పరిపాలన సాగించాలి.

అట్టివారినే సీరి వరిస్తుంది. "ఈ విధముగా మంత్రులు రాజనీతిని బోధించగా అది విని నరవాహన దత్తుడు ఇలా అన్నాడు. ప్రియసఖులారా మీరు చెప్పిన మాటలన్నీ యదార్థములే అన్నింటికన్నా ముఖ్యమైనది పురుష ప్రయత్నము తరువాత దైవ సహాయమును కోరుకోవాలి. ఈ రెండూ కలవాడు విజయమును సాధింపగలడు" అని మిత్రులతో గోష్ఠిని ముగించి, నరవాహన దత్తుడు మదనమంచుకను చూడుటకొరకు ఉద్యానవనమందిరము లోనికి వెళ్ళాడు. అక్కడ కళింగసేన తన కాబోయే అల్లునికి స్వాగతము చెప్పి అర్హమైన ఆసనములో అలంకరింపజేసింది. నరవాహన దత్తునితోపాటు తన చెలికాడైన గోముఖుడు కూడా వెళ్ళాడు. అప్పుడు కళింగసేన గోముఖునికి కూడా మర్యాదచేసి అతనితో ఇలా చెప్పింది.

"గోముఖ మంత్రిగారూ! నిన్న ఒక విచిత్రము జరిగింది. నరవాహన దత్తుడు ఇక్కడికి రాని కారణముగా మదనమంచుక సౌధ ఉపరి భాగమునకు వెళ్లి ఆయన వచ్చే మార్గమువెంట చూస్తున్నది. అమ్మాయి ఎంతసేపటికీ క్రిందికి రాకపోయేసరికి నేనుకూడా మేడ పైకి వెళ్ళాను. అప్పుడు ఉన్నట్టుండి ఖడ్గము చేతబూని కిరీటమును ధరించి ఒక వీరపురుషుడు మేడపైకి దిగాడు. అతనిని చూసి మేము ఆశ్చర్యపోతూ ఉండగా ఆయన మాతో ఇట్లా చెప్పాడు. "నా పేరు మానసవేగుడు. నేను విద్యాధర రాజును. నీవు గత జన్మలో సురభిదత్త అనే పేరుగల అప్పరసవు. శాపము వలన భూలోకములో పుట్టావు. ఈ విషయము నీకు తెలియదు కాని విద్యాధరుడనైన నాకు తెలుసు. మనము ఇరువురమూ దేవతలమే కాబట్టి నీ కుమార్తెను నాకిచ్చి వివాహము చెయ్యి. ఈమె విద్యాధరరాజుకు దేవేరి కాగలదు."

ఆ మాటలు విని నేను "ఓయీ మానసవేగా? నీవు ఇలాంటి కోరిక కోరడం తగదు. ఎందుకంటే మీ అందరికీ చక్రవర్తి కాబోయే నరవాహన దత్తుడు ఇప్పుడు ఈ కౌశాంబిలోనే ఉన్నాడు. ఆయనకు నా కుమార్తె మదనమంచుకను ఇవ్వాలని నిశ్చయించటం అయింది. నరవాహన దత్తుడు పరమ శివుని వరమువల్ల పుట్టిన మన్మథుడు. సాక్షాత్తు ప్రమథగణముచేత రక్షింపబడుతున్నాడు. కాబట్టి నీవు వచ్చిన దారినే వెళ్ళడం మంచిది." ఈ మాటలు విని మానస వేగుడు ఇక మాట్లాడకుండా గగనములోనికి ఎగిసి అంతర్ధితుడైనాడు. మా సంభాషణను మదనమంచుక విన్నది.

(ఇంకా వుంది)

మిక్కిమాన్

(9వ పేజీ తరువాయి)

వాడికారాజ్ఞి జొరమొచ్చింది. వళ్ళంతా దద్దుర్లు... దురద... గోకితే మంట... కాళ్ళు విపరీతంగా గుంజుతున్నాయి. వీడ కలలు... వాడి చుట్టూ వందలవేల ఎలుకలు... వాణ్ణి కొరికి... హింసిస్తూ... వాడి నాన్న మొహంతో ఓ ఎలుక వికృతంగా నవ్వుతోంది. మిక్కిమాన్ మొహంలో ఇప్పుడు నవ్వులేదు. అది క్రూరంగా వాడిమీదబడి కొరుకుతోంది.

వాడు పెద్దగా కేక పెట్టిలేచాడు.

నాన్న తాగొచ్చినట్లున్నాడు. బూతులు తిడ్డా అమ్మను కాలితోతన్ని లేపుతున్నాడు.

మరలా కలత నిద్ర... చిన్నగాడు నవ్వుతున్నాడు. వాడి మొహం గండుపిల్లి మొహంలా ఉంది. తన వెంట పడ్డాడు. తను ప్రాణభయంతో పరుగెత్తుతున్నాడు. ఎలుకలా మారిపో

యిన తన శరీరం...

వాడికి ఉదయం తొందరగానే మెలకువొచ్చింది. అమ్మ తిట్టినా సరే పాపుకెళ్ళకూడదనుకున్నాడు. వళ్ళంతా సలపరంగా ఉంది. ఎర్రటి పొక్కులు వీపునిండా... పొట్టపైసా...

అమ్మ రొట్టె చేసింది... జొన్న రొట్టె...వాడికి చేదుగా అన్నింటి తినలేకపోయాడు.

"తినకపోతే ఓపికెలా వస్తది? మరలా పన్నోకెల్లా కదా బిడ్డా" అంది అమ్మ.

"నేను ఎల్లనమ్మా. కాల్లు పీకుడు.. వల్లంతా దురద" అన్నాడు అమ్మవైపు జాలిగొలిపేలా చూస్తూ.

"ఎల్లకపోతే ఎలా కుదురుద్ది బిడ్డా... సేటు ఇంకెవరో పన్నో పెట్టుకోడా? ఎలాగోలా ఓపిక సేసుకోవాలి. రెండుది నాలు పోతే గదే అలవాటైతది" అంది. ఆమెకు కొడుకుని చూస్తే కన్నీళ్ళాగటం లేదు. తన అసహాయత మీద తనకే అసహ్యం వేస్తోంది.

సాయంత్రం నాలుగైంది. వాడు అమ్మవైపు అభ్యర్థనగా చూసి, "ఇంకా జొరంగానే ఉందమ్మా" అన్నాడు.

"తప్పుడు గదా బిడ్డా. రెండో దినమే నాగా పెడితే బాబాయికి మాటొస్తది. జర ఓపిక చేసుకో" అంది.

"పన్నోకెల్లానికి గిన్ని నరకాలు సేస్తున్నవేరా? సంపుతా నాకొడకా...బేగీ పన్నోకెల్లు" తండ్రి కొట్టటానికి పైపైకొచ్చాడు. అతని కళ్ళు ఎర్రగా ఉన్నాయి.

శీనుకు భయం వేసింది. తనని కొద్దాడని భయం... అమ్మని కొద్దాడని భయం... సేటు కూడా కొద్దాడా... ఒంటినిండా దురద కదా... గోక్కుంటే కొద్దాడా...

జొరం కదా... నిలబడలేక కూచుంటే కొద్దాడా... ఒంటికెళ్ళాల్సి వస్తే కొద్దాడా...

షావువైపునకు దిగులుగా నడుస్తున్న వాడి బుర్రలో సవాలక్ష ప్రశ్నలు... సవాలక్ష భయాలు...

